

4 - Korvaus

Miten uhri voi hakea vahingonkorvausta rikosentekijältä (esim. viemällä asian oikeuteen tai nostamalla erillisen vahingonkorvauskanteen)?

Uhri voi vaatia korvausta periaatteessa kaikista rikoksen yhteydessä aiheutuneista vahingoista. Vahingonkorvausvaatimukset käsitellään yleensä samalla kun tuomioistuin ottaa kantaa siihen, onko syytetty syyllistynyt rikokseen.

Rikoksen uhri tai asianomistaja voi vaatia vahingonkorvausta rikosentekijältä ja vahingon aiheuttajalta. Tämän helpottamiseksi syyttäjä valmistelee vahingonkorvauskanteen ja esittää sen tuomioistuimessa uhrin pyynnöstä. Poikkeuksena tähän ovat vahingonkorvaukset, jotka edellyttävät kattavaa selvitystä, tai jos korvausvaatimus katsotaan ilmeisen aiheettomaksi, eli jos se ei ole yhteydessä rikokseen tai jos se on paljon suurempi kuin vastaavissa tilanteissa esitetyt vaatimukset.

Aikeesta hakea korvausta rikoksen seurauksena aiheutuneista vahingoista on ilmoitettava jo poliisikuulustelun yhteydessä. Samassa yhteydessä uhrin on myös ilmoitettava, haluaako hän syyttäjän apua vahingonkorvauksen hakemisessa.

Tuomioistuin on määrännyt rikosentekijän maksamaan uhrille vahingonkorvausta. Miten uhri voi varmistaa, että rikosentekijä maksaa korvauksen?

Se, että tuomioistuin on määrännyt rikosentekijän maksamaan vahingonkorvauksia, ei merkitse automaattisesti sitä, että uhri saa hänelle kuuluvan korvauksen. Usein rikosentekijä ei pysty maksamaan korvauksia tai ei halua maksaa niitä vapaaehtoisesti. Ulosottomiehen (*kronofogd*) tehtävänä on auttaa vahingonkorvauksien saamisessa.

Tuomioistuin lähettää kopion tuomiosta ulosottomiehelle, joka tietyn ajan kuluttua ottaa uhriin yhteyttä kirjeitse ja tiedustelee, tarvitseeko tämä apua vahingonkorvauksien perimisessä. Avun saamiseksi on täytettävä kirjeen oheen liitetty lomake, joka lähetetään takaisin ulosottomiehelle. Tämän jälkeen ulosottomies selvittää rikosentekijän taloudellisen tilanteen. Jos osoittautuu, että rikosentekijä on maksukykyinen, ulosottomies huolehtii siitä, että korvaukset menevät maksuun.

Ulosottomieheltä saatavasta avusta ei peritä maksua, hyvin harvoja tapauksia lukuun ottamatta. Jos ulosottomies ei ota yhteyttä, häneen voi olla yhteydessä omatoimisesti.

Voiko valtio maksaa ennakkomaksun, jos rikosentekijä ei maksa korvauksia? Millä ehdoilla?

Ei, tällaista vaihtoehtoa ei ole.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta valtiolta?

Jos rikosentekijä ei pysty maksamaan korvauksia eikä uhrilla ole vakuutusta, joka kattaisi vahingon kokonaisuudessaan, uhrilla voi olla oikeus saada korvausta valtiolta. Viranomainen, jolta haetaan korvausta rikoksen aiheuttamasta vahingosta (*brottskadeersättning*), on rikosuhriviranomainen (*Brottsoffermyndigheten*).

Jos rikoksentekijä on tuntematon, rikosvahinkokorvauksen saaminen edellyttää tutkintaa, esimerkiksi rikostutkintaa, jonka perusteella voidaan osoittaa, että henkilö on joutunut nimenomaan rikoksen eikä onnettomuuden uhriksi. Rikoksesta on aina tehtävä rikosilmoitus poliisille. Jos epäilty on tunnistettu, vaaditaan yleensä rikostuomio tai rangaistusmääräys.

Rikosvahinkokorvaus kattaa Ruotsissa tehdyt rikokset ja uhrilla voi olla oikeus korvaukseen riippumatta siitä, asuuko hän Ruotsissa vai onko oleskelu luonteeltaan tilapäistä (esimerkiksi matkailu tai opiskelu). Jos uhrin pysyvä asuinpaikka on Ruotsissa, hänellä voi olla oikeus rikosvahinkokorvaukseen myös siinä tapauksessa, että rikos on tapahtunut ulkomailla.

Onko uhrilla oikeus saada korvausta, jos rikoksentekijää ei tuomita?

Jos rikoksentekijä on tuntematon, rikosvahinkokorvauksen saaminen edellyttää tutkintaa, esimerkiksi rikostutkintaa, jonka perusteella voidaan osoittaa, että henkilö on joutunut nimenomaan rikoksen eikä onnettomuuden uhriksi. Rikoksesta on aina tehtävä rikosilmoitus poliisille. Jos epäilty on tunnistettu, vaaditaan yleensä rikostuomio tai rangaistusmääräys.

Onko mahdollista saada etumaksua sillä aikaa kun korvaushakemusta käsitellään?

Ei, tällaista mahdollisuutta ei ole.

■ Päivitetty viimeksi: 15/07/2025

Tämän sivuston eri kieliversioita ylläpitävät asianomaiset jäsenvaltiot. Käännökset on tehty Euroopan komissiossa. Muutokset, joita jäsenvaltiot ovat saattaneet tehdä tekstin alkuperäisversioon, eivät välttämättä näy käännöksissä. Euroopan komissio ei ole vastuussa tässä asiakirjassa esitetyistä tai mainituista tiedoista. Ks. oikeudellinen huomautus, josta löytyvät tästä sivustosta vastaavan jäsenvaltion tekijänoikeussäännöt.